

SARAH JIO

VŠECHNY KVĚTY PAŘÍŽE

motto

Všechny květy Paříže

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Sarah Jio
Všechny květy Paříže – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

SARAH JIO

VŠECHNY
KVĚTY
PAŘÍŽE

motto

Přeložila Markéta Jansová

Pro Evangelinu a Petru

Seattle, prosinec 2019

Milí čtenáři,

toto je moje devátá kniha vydaná ve Spojených státech amerických a desátá celkem. Během celé mé spisovatelsko–cestovatelské kariéry mě to vždy táhlo do Paříže. Přestože mi životní okolnosti nikdy nedovolily se do Paříže přestěhovat (můj odvěký sen), vždy jsem věděla, že jednou napíšu alespoň příběh, který se tam bude odehrávat. Ikdyž se toto magické město v mých předchozích románech objevuje, nikdy s ním mé postavy nebyly tak spjaté jako v této knize, což je pro mě samotnou ohromně vzrušující.

Zatímco jsem se během svého všedního života v Seattlu starala o své tři chlapce, během psaní jsem své postavy doprovázela do kouzelných kaváren, na překrásné terasy a po dalších úžasných místech v Paříži. Byla to nezapomenutelná cesta – vyjít schody na Montmartre, kochat se pohledem na pestrobarevnou nabídku občůdků na rue Cler, popíjet espresso v zapadlých kavárnách v postranních ulicích.

Tento příběh v sobě však skýtá mnohem víc než jen čokoládové croissanty a Eiffelovu věž o jarním dni. Zpracovává téma žalu a traumatu ve válkou zmítané Paříži čtyřicátých let minulého století a příběhy postav, které dokážou – nebo nedokážou – odolat, odpustit a milovat.

Tato kniha je můj milostný dopis Paříži. Jednou možná napíšu další. Pro tuto chvíli však doufám, že se vám můj smyšlený příběh bude líbit, stejně jako postavy v něm a celá Paříž až do posledního okvětního plátku.

Sarah

1

CAROLINE

4. září 2009

Paříž, Francie

Jak jen mohl? S brunátnými tvářemi sednu na kolo a svištím po *rue Cler* kolem trhu, kde se pulty prohýbají pod zářivě lesklými lilky a z kbelíků kolem nich vykukují překrásné květy růžových pivoňek a zlatých slunečnic. Projedu kolem Café du Monde, kam občas zajdu na kávu, když se mi zrovna nechce vážit cestu až do Bistra Jeanty, a cestou minu starší paní s bílým pudlem. Je slušné, ale tahle dáma má přesto deštník v pohotovosti, jako by se nebe mělo zničehonic zatáhnout a začít běsnit.

A přesně to teď dělám i já, *běsním*. Přesněji řečeno *zuřím*. On je ten poslední, koho jsem dnes ráno potřebovala vidět. Cožpak po tom všem, co se mezi námi stalo, nedokáže ani respektovat mé přání? Řekla jsem mu, že ho nechci vidět... už nikdy. Ale on si klidně přijde, čistou náhodou zavítá do Café du Monde a je samý úsměv, jako by se nechumelilo, jako by...

Potlačím slzy a snažím se zachovat klid, ne jako včera, když jsem vztekle hodila ubrousek na stůl a hbitě odkráčela pryč. Pravá Pařížanka by se jistě zachovala jinak.

Na tom musím ještě zapracovat, nicméně v jiných ohledech by mě kdekdo považoval za Francouzku, přinejmenším na první pohled. Myslím, že jako Francouzka snad i vypadám. Na krku mám volně uvázaný šátek, na kole jedu v šatech a plavé vlasy

mám vyčesané do vysokého drdolu. A taky jedu bez helmy – přirozeně. Trvalo mi tři roky, než jsem se naučila jakžtakž mluvit (a tím myslím skutečně „jakžtakž“), ale osvojit si francouzský styl na sto procent, to může trvat celou věčnost.

Ale záleží teď vůbec na tom? Z Paříže se postupem času stala moje skrýš, jakýsi kokon, úkryt před žalem. Zadržím pláč. A teď? Vážně si myslel, že sem jen tak vpluje a já se budu tvářit, jako by se vůbec nic nestalo? A že všechno bude zase jako dřív?

Šlehnu pohledem přes rameno, abych se ujistila, že mě nepro-následuje. Nikde ho nevidím, ale za dalším rohem pro jistotu pořádně šlápnu do pedálů. Usměje se na mě nějaký muž, jako bychom se znali. Jenže neznáme. Zdejší muži na to jdou rychle, tím myslím opravdu rychle. Popravdě totiž mají za to, že svět a každá žena v něm by měly být na vrcholu blaha, když je Francouz poctí svým pohledným zjevem, šarmem a inteligencí.

Přestože jsem ve francouzském seznamovacím rybníku sotva smočila prst, nebyla to dvakrát příjemná zkušenost. Večere s vlašským stylistou, který se neustále prohlížel v zrcadle za mnou; oběd s umělcem spojený s návštěvou jeho bytu, aby se mohl pochlubit svým nejnovějším obrazem, který čirou náhodou visel nad postelí; a potom ten profesor, který mě zval na rande už před týdnem... Ale nepřiměla jsem se k tomu, abych mu zvedla telefon.

S povzdychem šlapu dál. Nejsem Američanka ani Pařížanka. Poslední dobou si nepřipadám jako nikdo. Nepatřím nikam a nikomu. Jsem neukotvená, pouhý přízrak, který proplouvá životem.

Namířím si to podél Seiny a kličkuju z kopce lemovaného lampami. Nechávám za sebou nádheru celého města a bledě-modré šaty mi vlají ve větru. Do očí se mi hrne pláč a zamlžuje mi výhled na úzkou ulici pode mnou. Urputně mrkám a utírám každou slzu, když vtom se přede mnou zjeví dlážděné prostranství. Pohledem sklouznu k postaršímu páru, který si

vykračuje po protějším chodníku. Typický francouzský pár, dva nenuceně rozkošní lidé. On ve sportovním saku (navzdory třicetistupňovému vedru) a ona v károvaných šatech s kolovou sukní, které nejspíš tvoří nedílnou součást jejího šatníku už od toho slunného dne v triapadesátém, kdy je spatřila ve výloze butiků na *Champs-Élysées*. V ruce má košík plný farmářských dobrot (všimnu si cukety). On nese jen bagetu, kterou má zodpovědně, byť se špetkou okouzující mrzutosti posazenou na rameni, jako by to byla puška z druhé světové války.

Myšlenky se mi stočí zpět k rozhovoru v kavárně, znovu mě to dopálí. V hlavě slyším jeho hlas, tak něžný, sladký, prosebný. *Byla jsem na něj příliš tvrdá?* Kdepak. Ne. Možná? Ne! V jiném životě bychom tenhle večer nejspíš trávili u stolku v rohu nějaké kafeterie, pili bychom lahodné bordeaux a za zvuků písni Cheta Bakera bychom plánovali výlet na řecké ostrovy nebo výstavbu nového skleníku, kde bychom pěstovali citrony (nebo avokáda?) a rozjímali pod rozkvetlou bugenvileou, podobnou té, kterou zasadila moje máma, když mi bylo jedenáct, jen chvíli před tím, než od nás táta odešel. Jazz. Santorini. Citroníky. Krásné a laskavé drobnosti, na kterých teď už nezáleží. Přinejmenším ne v tomto životě. Tahle kapitola už skončila. A nejen kapitola, ale celá kniha.

Jak bych mu mohla odpustit? Jak bych mu někdy mohla odpustit...

„Odpuštění je dar,“ říkala moje terapeutka, se kterou jsem měla několik sezení, „jak pro obdarovaného, tak pro vás. Nikdo by však neměl ten dar dávat, pokud na to není připravený.“

Na okamžik zavřu oči a odhodlaně je zase otevřu. Nejsem připravená a pochybuji, že někdy budu. Šlapu dál, rychleji a rázněji. Na povrch náhle vypluje bolavá a trpká minulost. Štípe jako plátek citronu přiložený k ráně.

Utřu si další slzu, když vtom se naproti mně zničehonic vyřítí kamion. Zaplaví mě vlna adrenalinu, která se dostavuje, když člověk otupí při řízení a jen o fous mine protijedoucí vůz nebo

patník, nebo dokonce muže se psem. Stočím kolo doprava a snažím se vyhnout mamince s holčičkou, které přicházejí zleva. Děvčátku mohou být tak dva roky. Srdce mi zjihne. Horké, oslepující slunce dívence prozařuje pískově blondaté vlásky.

Zamžourám a snažím se zorientovat, zatímco srdce mi s každou vteřinou bije rychleji. Řidič kamionu jako by mě ani neviděl. „Stát!“ křičím. „*Arrêtez!*“

Pevně sevřu řídítka a sešlápnu brzdu, ale ta nefunguje. Kopec je příliš prudký a já se z něj rychlostí blesku řítím dolů. Řidič kamionu si pohrává s cigaretou, točí s ní sem a tam, zatímco přejíždí dlážděnou ulici. Znovu zakřičím, ale neslyší mě. Zmocní se mě panika, silná a mocná. Jsou dvě možnosti: buď zahnu vlevo a srazím maminku s holčičkou, nebo zahnu vpravo a střetnu se s kamionem.

Zahnu vpravo.

2

CÉLINE

4. září 1943

Paříž, Francie

„Je tady podzim,“ prohlásí táta, když vyhlédne z okna našeho malého květinářství na *rue Cler*. Obloha je blankytně modrá, ale on vidí jen mračna.

„Ale,“ řeknu jen, načež si upravím zástěru a vyjdu ze dveří, abych smetla pár zbloudilých růžových lístků z dlažby před obchodem. Asi to zní hloupě, ale vždycky mi nad těmi spadavými kvítky puká srdce. Jako by to byly zbloudilé ovečky oddělené od svého stáda. „Září sotva začalo, ty můj morousovitý taťko.“ Šibalsky se usměji. „Léto se letos náramně vydařilo. Tak co si ho raději pořádně užít, dokud ještě trvá?“

„Vydařilo?“ Táta jako každý správný Francouz nad šedesát let dramaticky máchne rukou do vzduchu. Kolikrát jsem si říkala, že snad už staré francouzské zákoníky přiřkly mužům pokročilého věku nezvratitelné právo být nabručení, svárliví či jinak nepříjemní, kdykoliv a kdekoliv se jim zachce. Táta tohle právo rozhodně uplatňuje, ale já ho mám přece ráda. Ať bručí sebevíc, je to ten nejsrdečnější Francouz, jakého jsem kdy poznala. „Naše město okupují nacisti, ale podle tebe se léto... vydařilo?“ Nechápatě zakrouť hlavou, načež svou pozornost opět obrátí k vypiplanému květinovému aranžmá, kolem kterého běhal celý den. Jedná se totiž o zakázku pro madame

Jeantyovou, naši nejnáročnější klientku. Jakožto místní autorita a majitelka jednoho z nejstylovějších restaurantů ve městě, Bistra Jeanty, nám dohazuje spoustu zákazníků z vyšších společenských vrstev, kteří chtějí svým prostřeným tabulím dodat stejně honosný vzhled, jaký znají od ní. Proto oba s tátou víme, že o ni nesmíme přijít a vždy musíme dostat jejím požadavkům, a to i v šibeničním termínu. Ani příliš zeleného, ale ani příliš málo. Pouze čerstvě nastříhané růže. Žádné pivoňky ani pryskyřníky. A pro lásku boží, žádné kapradí. Ani náznak. Tuhle chybu jsem udělala před třemi lety a řekněme, že už se to nikdy nebude opakovat.

Je s podivem, jak daleko může padnout jablko od stromu. Její syn Luc není vůbec jako ona. Známe se už od školních let a nikdy jsem na něho nedala dopustit. Jednou týdně spolu chodíme do Bistra Jeanty na večeři a já si našeho přátelství nesmírně vážím, obzvláště pak během této zpropadené okupace. Kdyby svět nebyl ve válce a naše životy nabraly jiný směr... Už mnohokrát mě to napadlo a jeho určitě také. Příběh nás dvou je i nadále zašmordchaný a ani jeden z nás zjevně netuší, co bude dál.

Povzdychnu si. Kdo by měl teď čas zaobírat se takovými myšlenkami, když je toho tolik v sázce? Někteří z našich přátel přišli o živobytí, jiné zřídili přímo na ulici. Naši rodinku zatím nepostihla žádná větší osobní ani finanční újma, za což jsem denně vděčná. Ráda věřím (namlouvám si?), že jsme vůči tomu imunní a jak tato válka přišla, tak zase odejde, takže můžeme dál fungovat jako tříčlenná rodina: táta, já a moje malá Così. Stačí jen počkat, až se tato příšerná bouře přežene.

Tak bláhová ale zase nejsem. Opatrnost je na místě, a to z mnoha důvodů. Jenže opatrnost je něco docela jiného než paranoia a já se odmítám nechat ovládat strachem. Koneckonců jsme francouzští občané a můžeme to doložit. Tátova maminka sice byla napůl Židovka, ale ta už dávno zemřela v malé vesničce poblíž Normandie, daleko odtud. Táta se za svůj původ

nikdy nestyděl, ale nepřikládal mu ani žádnou větší váhu. Dědeček byl katolík a babička konvertovala. Co vím, tak o tátově původu nikdo nemá tušení a jen těžko by dohledával jeho rodokmen. Němci si navíc náš krámk oblíbili a kupují zde kytice pro své manželky a milenky nebo pohledné Francouzky, kterým se chtějí dvořit. Zvládneme to. My všichni.

Zvonek na dveřích zacinká a dovnitř vejde Luc. Políbí mě na tvář a tátovi podá ruku na pozdrav.

„Co ty tady?“ ptám se s úsměvem.

Z kapsy kabátu vyndá krásný růžový grep. „Podívej, co jsem objevil na trhu.“

Rozsvítí se mi oči. „No ne, vážně, Lucu?“

Přikývne. „Věděl jsem, že budeš mít radost.“

„Grep jsem měla naposledy –“

Opět zacinká zvonek a ohlásí madame Bernardovou, která nakvašeně dojde k pultu. „Potřebuji čtyři tucty divokých lilíí,“ vyhrkne udýchaně. „Zítra večer hostíme několik významných Pařížanů.“

Táta svraští obočí. Ví stejně dobře jako já, že opatřit divoké lilie je značně obtížné, ne-li nemožné.

„Madame Bernardová,“ řekne a odkašle si, „Lilie jsou dnes vzácné. Mohu nabídnout růže, karafiáty nebo snad –“

„Řekla jsem lilie,“ vyštěkne a gestem ruky naznačí konec diskuze.

„Madame Bernardová,“ vloží se do toho náhle Luc, „tak rád vás zase vidím.“

„Cože, Lucu?“ vyjekne. „Vůbec jsem si tě nevšimla.“

Usměje se. „Jak se má manžel? Doneslo se mi, že byl nedávno churavý.“

„Děkuji za optání. Už se zcela zotavil.“

„To jsem rád,“ řekne Luc.

Madame Bernardová pohlédne na mě, pak na Luca a pak zase na tátu. „Růže postačí. Nechci vám dělat problémy.“ Ohlédne se

zase na mě a pak na Luca. „Zejména v těchto časech. Tři tucty růží. Různé odstíny růžové postačí.“

Luc mi pošle vzdušný polibek a vyjde ze dveří. Táta si jako obvykle zapíše objednávku do notesu. „A máme je doručit na třetí? Čtvrtou hodinu?“

„V poledne,“ poručí. „Váš poslíček měl posledně zpoždění. Postarejte se, aby se to už neopakovalo.“

„Jistě, madame,“ řekne táta.

„A květiny byly povadlé.“ Zakroučí hlavou. „Dávejte si na to pozor, nebo přijdete o své nejlepší zákazníky, včetně mě.“

„Se vši úctou, madame,“ vložím se do toho. „Povadlé květiny neprodáváme. Možná vám jen trochu povadla paměť.“

„Moje paměť?“ zasupí a otočí se k tátovi. „Jaká hanba, že jste svou dceru nenaučil dobrým způsobům. A víte co? Tu moji objednávku zrušte.“

Když odejde, s teatrálním povzdechem usednu na židli za pultem. Tátovi to však nepřipadá ani trochu vtipné.

„Musíš se trochu krotit, Céline.“

„A to se mám jen tak dívat, jak nás tu madame Bernardová sekýruje?“ pokrčím rameny. „Máme spoustu jiných zákazníků, tati. Nepotřebujeme ji.“

Povzdychne si. „A co když nás pomluví u svých známých a ti pak začnou nakupovat jinde?“

„Nezačnou,“ konejším ho. „Naši zákazníci jsou nám věrní. O madame Bernardové je naopak známo, že sympatizuje s nacisty.“

Táta vypadá unaveně a nepříliš přesvědčeně. „O důvod víc si to u ní nerozházet.“

Vtom se do obchodu přiřítí Cosi, moje osmiletá dcerka s duchem lva a srdcem anděla, a náhle se celý ten nesmysl kolem madame Bernardové vytratí. „Mami,“ řekne a obejmě mě. „Podívej, co jsem vyrobila ve škole!“

Ze sáčku vyndá vodovkami malovanou pláž. „Poznáváš to?“ zeptá se a nedočkavě na mě koulí oči. „To je Normandie!“ vysype

ze sebe, protože nevydrží čekat na mou odpověď. „Tam ses narodila, mami!“ Dme se pýchou a ukazuje na skaliska podél pláže a přílivové jezírko po pravé straně, přesně jak jsem jí o tom nesčetněkrát vyprávěla před spaním. Normandie, krajina mého dětství, bude mít navždy místo v mém srdci. Žili jsme tam v malém domku u moře až do máminy smrti. Bylo mi tehdy dvanáct a s tátou jsme pak přesídlili do Paříže. Už je to tak dávno, ale když zavřu oči a vrátím se v myšlenkách zpět, stále cítím mořský vzduch a květy na matčiných citronících za domem. Jako bych odtamtud nikdy neodešla. A nejspíš tam kus mě zůstal.

„Stýská se ti?“ ptá se mě dcerka a zkoumavě si mě prohlíží.

Mám zamžené oči, takže odvrátím zrak a předstírám, že se věnuji kbelíku zeleně, která přijde do jedné z tátových aranží pro nějakou lepší společnost.

Když se trochu seberu, otočím se ke Cosi a přikývnu. „Ano, zlatíčko,“ odpovím s úsměvem. Stýská se mi po Normandii, ale po mámě ještě víc. Náš život na pobřeží měl své kouzlo, ale dokázali bychom žít i kdekoliv jinde, třeba na poušti nebo v nejtemnějším lese – kdyby máma žila, byli bychom šťastní kdekoliv.

Jenže po matčině smrti už nic nebylo jako dřív. Přišli jsme o radost ze života, především táta. Náš kouzelný život v Normandii ustoupil hektickému životu v Paříži, kde lidé rychleji chodí a méně se usmívají. Táta si otevřel květinářství a společně jsme začali znova.

Svého stoického tátu jsem viděla plakat jen jednou: na Štědrý den ráno, když mi bylo třináct. Hned po snídani jsem mu dala máminu fotku, kterou jsem našla zahrabanou na půdě. Mohlo jí tam být nejvýš osmnáct, krasavice s dlouhými vlnitými vlasy, přesně jako Cosi. V bazaru jsem na fotku našla pěkný rámeček a zabalila to jako dárek pro tátu. Dodnes nevím, jestli tu fotografii viděl už někdy dřív, ale když na ni pohlédl, rozplakal se.

Přestože se táta snaží usilovně svůj smutek skrývat, je stále s ním. Nosí jej jako šátek trvale uvázaný kolem krku. Půlku

jeho velkého srdce si totiž máma odnesla, když zemřela. Cožpak se vůbec dá taková prázdnota zaplnit, když někoho tak moc milujete?

„Mami?“ zeptá se Cosi a vytrhne mě ze vzpomínek.

„Je překrásný,“ prohlásím, když pohledem sklouznu zpět k jejímu akvarelovému dílku, načež ji políbím na studenou, růžolící tvář. „Vystihla jsi to jako opravdová malířka. Přesně takhle si to pamatuji.“

Zastrčí si pramen tmavých vlasů za ucho a věnuje mi sebevědomý úsměv. „Vezmeš mě tam někdy?“

„Slibuji,“ ujistím ji.

„A dáme si *tarte normande*, který jsi tak ráda jedla jako malá?“

Přikývnu a potlačím slzy. Dcerka je stejně po mně jako po svém otci. Optimistka tělem a duší, která v lidech vidí jen to dobré a je plná zdravého odhodlání. Pierre by byl ohromně hrdý. Chytnu se za zlatý řetízek s droboučným dýmákovým přívěskem, který mi daroval o našem svatebním dni a který mi připomíná náš společný život.

Zemřel náhle, stejně jako máma, ale na rozdíl od ní jej neskolila nemoc. Půl roku po svatbě, zrovna když jsem zjistila, že čekám Cosi, mě probudil zvuk otevírání skříně a šustění látky, když si natahoval kalhoty. Cinkání spony na opasku, nazouvání bot. Ospale jsem otevřela oči. „Promiň, miláčku,“ zašeptal. „Nechtěl jsem tě vzbudit.“

„Vrať se do postele,“ škemrala jsem ospale. Ten večer jsem mu chtěla povědět o miminku. Nejprve bych se stavila u řezníka pro pořádné maso na steak a k němu bych mu připravila jeho oblíbený pokrm, *gratin dauphinois*, jednoduchou, ale slastnou kombinaci tenkých plátků brambor, česneku, sýra Gruyère a smetany. Máma to jídlo dělala snad stokrát, ale pro mě to měla být premiéra.

Vzpomínám si na jeho tvář toho rána. Nikdy na ni nezapomenu. Díval se na mě očima plnými vášně. Pierre měl řadu snů a přesný plán, jak uskutečnit každý z nich. Jakmile by jeho menší

vinotéka na Montmartru začala vzkvétat, otevřel by si další a pak ještě jednu, až by se nakonec stal nejúspěšnějším obchodníkem s vínem v Paříži. Pak bychom si prý pořídili venkovské stavení v Provence a léta bychom trávili koupelemi v léčivých jezírkách, zatímco bychom dýchali levandulí prochnutý vzduch. Táta by jel samozřejmě s námi. Pierrův úspěch by mému otci umožnil konečně odejít do penze a dopřál odpočinek jeho unaveným revmatickým rukám. Krásný život a budoucnost před námi, která byla jen a jen naše.

Toho rána plného lásky a velkých snů se vrátil do postele, zalehl mě svým majestátním tělem a přitiskl své rty na moje, čímž mi dopřál takový příval energie, o jaký se dokáže postarat jen pořádně silné espresso. Žádný muž na mě dosud takhle nepůsobil a někdy jsem až žasla, jak je možné někoho tak moc milovat.

„Nechod“, žadonila jsem.

„Budu hned zpátky“, odpověděl a mrknul na mě.

„Ale je tak brzy“, zamumlala jsem do mlhavého prostoru mezi bdělostí a spánkem, načež jsem pohlédla na hodiny. Půl sedmé. „Kam bys v tuhle dobu chodil?“

„Nech se překvapit“, řekl. „Klidně zase spi, miláčku. Až znovu otevřeš oči, budu zpátky a uvidíš.“

Jak řekl, tak jsem i udělala a mé vyčerpané, čerstvě obtěžkané tělo usnulo během vteřiny. Když jsem se však o hodinu později vzbudila, Pierre tam ještě nebyl. Dopoledne se pozvolna překloupilo v odpoledne, ale on stále nikde. Zaměstnala jsem se přípravou večere a gratinované brambory se mi naštěstí podařily na výbornou. Nalila jsem víno. Prostřela stůl. Ve čtvrt na sedm už to v bytě nádherně vonělo. Ale Pierre se stále nevracel.

V obavách jsem se šla poptat do okolních kaváren, k holiči na rohu a k madame Benoîtové, která právě zavírala své pekařství. Pořád si vzpomínám na tu šmouhu od mouky na její tváři. „Je mi líto, Céline“, odpověděla a pokrčila rameny.

Nikdo Pierra neviděl.

A pak přišel ten telefonát. Vyzvánění telefonu nikdy neznělo tak hlasitě a děsivě. Běžela jsem k němu, protože jsem nechtěla promrhat ani vteřinu. To bude Pierre. Řekne mi, že si trochu zajel, aby v obchodě dohlédl na vykládku zásoby bordeaux. Jeho mladý a nezkušený pomocník Louis ještě neuměl roztřídit láhve a umístit je do správných regálů, takže to musel udělat sám. Takový už je život majitele obchodu. Znímá to moc dobře. Bude mě to trochu mrzet, ale pochopím to. Řeknu mu, ať sedne na kolo a jede honem za mnou. „*Vystydne ti večere! Uvařila jsem tvé zamilované jídlo!*“ On s klidem pronese: „*Nezlob se, že jsem tě nechal čekat, miláčku. Jsem tam cobydup.*“ A taky že bude, o patnáct minut později bude stát ve dveřích s tím krásným úsměvem plným očekávání. Poprosí o odpuštění a hned ho dostane.

Hlas v telefonu však nepatřil Pierrovi, ale policistovi, který mi volal z šestnáctého obvodu. „Je mi to moc líto, madame, ale váš manžel...“

Na jeho další slova si nevzpomínám, alespoň ne přesně. Policistova výpověď se do mě zavrtávala jako kulky zpomalené na stonásobek své běžné rychlosti – tak pomalé, že jsem cítila, jak jedna po druhé proniká do mého těla a zaráývá se mi do srdce.

Pierrovo tělo našli zaklíněné mezi dodávkou a zbrusu novým šedým renaultem. Náraz jej odhodil z kola a přišpendlil na protijedoucí vozidlo. Lékaři tvrdili, že zemřel okamžitě. Netrpěl.

Toho večera jsem sedla na kolo a jela tam, kde vydechl naposled. Když jsem spatřila ten srdce drásající výjev, podlomila se mi kolena: převrácené poničené kolo a květy růžových pivoněk rozmetané po dlažbě jako čerstvý sníh. Pozůstatky ohromného pugétu.

Překvapení pro mě.

Příjít o mámu a pak o Pierra bylo, jako kdyby do mě dvakrát udeřil blesk. Od toho večera jsem si zažila pár chvil, kdy jsem myslela, že už nemůžu dál. Několikrát jsem se vykláněla z bal-

konu a přála si udělat rychlou tečku za touto bolestí, přičemž mě nad vodou držel jen ten maličký život ve mně. A taky táta, který mi pomáhal, jak nejlépe uměl. Když jsem trpěla nevolnostmi nebo jsem byla příliš rozrušená, abych něco snědla, dostával do mě vývar po lžičkách. A držel mě, když jsem plakala tak silně, že jsem mu promáčela límec košile.

Ale až Cosi, moje sladoučká Cosi, se stala tou tolik potřebnou náplastí na mé bolavé srdce. Jen díky ní jsem byla schopná jít dál a taky že jsem šla. Dala mi sílu každé ráno vstát a večer odříkat modlitby. Naučila mě vidět krásu v každém dni, dokonce i v tomto.

„*Bon après-midi*,“ pozdraví nás poslíček Nic, když vejde. Bude mu tak dvanáct, na svůj věk je dost urostlý. Milý, pracovitý kluk, který si přivydělává všude možně, včetně Bistra Jeanty a neda-
léké pekárny, aby přispěl do rodinného rozpočtu.

Cosiiny tváře polije ruměnec. Víím, že se jí líbí, ale nekomentuji to, abych ji neuvedla do rozpaků. „Mám dnes odpoledne něco doručit, pane?“ zeptá se chlapec.

Táta přikývne a podá mu květinovou vazbu, která je připravena k doručení. „Už letím,“ řekne Nic, usměje se na Cosi a jemně ji ťukne do hlavy, když kolem ní odchází pryč.

Dcerka jen září, když ho vidí odcházet, načež se otočí ke mně a zatahá mě za zástěru. Pohlédnu na svou malou holčičku. „Můžu si jít hrát do parku s Alinou?“ zeptá se.

Táta na mě vrhne pohled plný obav. „Osmiletá holka by se teď radši neměla toulat po parku. Měla by –“

„To nic, tati,“ přeruším ho dřív, než se Cosi zalekne jeho slov. Samozřejmě že se o ni v našem okupovaném městě taky bojím, ale zároveň jsem si vědoma Cosiiny potřeby být dítětem a žít, co nejsvobodněji to jde, byť se svět kolem hroutí před očima. Navzdory tátovým obavám se ji všemožně snažím ochránit před strachem. Její život zachránil ten můj a dal mu nový význam. Na oplátku teď barvím její svět jen odstíny

radosti a štěstí. Šířím světlo tam, kde je tma. A v těžkých časech jí poskytuji útěchu.

V parku se jí nemůže nic stát. Je to hned v zatačce za obchodem. A třebaže jsou příslušníci SS dost nelítostní, francouzskému dítěti žádný německý oficír ještě neublížil. Svět si přece jen ještě zachoval nějakou důstojnost. A dokud tady bude, hodlám se jí držet.

„Jistě, zlatíčko,“ svolím. „Ale do šesti buď doma.“

Vlepi mi pusu, vyběhne z obchodu a rozběhne se ulicí. Dívám se, jak si poskakuje, až zmizí za rohem.

Táta si mumlá něco pod vousy.

„Copak?“ zeptám se a založím ruce na prsou. „Jen to řekni. Nelíbí se ti, jak ji vychovávám.“

Dlouhou dobu nic neříká. Když se naše pohledy setkají, má v očích namísto vzdoru slzy a něžný výraz. „To jen že vás obě mám moc rád. Nemohl bych,“ učiní pauzu, aby se trochu vzchopil, „nemohl bych... se na sebe ani podívat, kdyby se vám něco stalo.“

Dojdu k němu, položím mu ruce na ramena a políbím ho na obě tváře. „Ach, tati. Víím, že máš strach,“ řeknu. „Ale nic se nám nestane. Jsme v pořádku. A vždycky budeme.“

Usměje se. „Jsi přesně jako ona.“

Vím, že mluví o mámě. Je to ta nejlepší poklona, jakou mi může složit.

„Vnímáš svět stejně jako ona. Skrz růžové brýle.“

Uculím se. „Je to tak mnohem zábavnější.“

Oba se otočíme za zvukem zvonku, který nás upozorní na příchod zákazníka. Tohoto neznám. Je to německý voják, navíc dost vysoké šarže, což dokládá jeho bohatě dekorovaná náprsenka. Je vyšší než jiní, má tak metr devadesát a má nadobytě široká ramena, tmavé vlasy a ostře řezané rysy. Vrhá na nás chladný pohled a jeho urostlá postava zanechává na podlaze hrozivý stín. Přivítám ho veselým *bon après-midi*, stejně

jako ostatní zákazníci. Němcům nedopřávám žádné zvláštní zacházení a často na ně pohlížím s lhostejností, což je taková moje malá rebelie.

Něco zabručí a já si dám s odpovědí načas. „Přejete si?“ řeknu nakonec.

Nevěnuje mi pozornost a pomalu se prochází obchodem, přičemž nedůvěřivě zkoumá každý kout, jako by samotné květiny a jejich okvětní plátky mohly být špiony. Dívám se, jak vytahuje červenou růži z vázy, čichá k ní a pak ji hází na zem. S tátou si vyměníme pohled plný obav.

„Co se to s těmi růžemi stalo?“ zeptá se. Francouzštinu má dobrou, byť se silným německým přízvukem. Otázku zjevně klade jak nám, tak i sobě. S tátou se neodvažujeme odpovědět. „V mé domovině růže voní jako... růže. Ty francouzské páchnou jako hovna. Francouzská hovna.“

Otevřu pus, abych něco řekla, ale důstojník mě předběhne. „A tohle?“ zeptá se a ukáže na kbelík s pestrými hortenziemi fialových a růžových odstínů. Dá to práci je v tomto ročním období sehnat, pokud nemáte konexe s těmi nejlepšími zahradníky na jihu. „Co tohle ksakru je?“

„Hortenzie,“ řeknu. „Přejete si z nich vyvázat kytici? Skvěle se k nim hodí větvička –“

„Ne,“ zabručí a stočí pohled zpět k tátovi. Dojde k pultu, kde stojí táta. S každým jeho pomalým a těžkým krokem pociťuji větší horkost. „Jápak se jmenujete, pane?“

„Claude Moreau,“ odpoví táta. Pokud má strach, nedává to vůbec najevo. I tak mi srdce divoce buší v hrudi.

„Moreau,“ zopakuje důstojník. „Takové poctivé francouzské jméno.“

Táta mlčí, tvář má bez výrazu.

Důstojník se sám pro sebe zasměje. „*Führer* má pro Francouze slabost, a to dokonce tak velkou, že jsme ušetřili Paříž. Brzy tu totiž bude doma. Usadí se v rezidenci jen kousek odsud.

Francouzi jsou tak nějak... výjimeční.“ S úsměvem se otočí ke mně. „A taky velice pohlední.“

Zachvějí se, táta si odkašle. „Máte-li nějaké přání, monsieur, tak nám laskavě řekněte jaké, ať na tom můžeme začít pracovat.“ Je to nabídka služeb a varování v jednom. Vždy zpozorňuje, když nás navštíví příslušník německé armády, ale dnes poprvé pociťuji skutečný strach.

„Ach, ano,“ řekne a pohlédne na tátu, načež se opět otočí ke mně. Zjevně se baví něčím, čemu nerozumíme. „Přání bych měl.“ Dojde ke mně a stoupne si nepříjemně blízko. Natáhne ke mně svou velkou tlapu, ukazováčkem přejede po zlatém řetízku od Pierra a usměje se na tátu. „Vezmu si dva tucty těch podělaných růží.“ Zasměje se. „Francouzky vezmou zavděk vším.“

Přikývnu. Ruce se mi chvějí, když vybírám růže z kbelíku vedle sebe a nesu je tátovi k pultu, aby je svázal.

„Jak se jmenuješ?“ zeptá se mě důstojník.

Pohlédnu na tátu a pak zase na něj. Víím, že nemám jinou možnost než mu odpovědět. „Céline,“ řeknu nakonec.

„Céline,“ zopakuje, částečně zaskočeně a částečně pobaveně. „Tak nezajímavé jméno pro tak zajímavou ženu.“ Zamyslí se, potom přikývne. „Mně připadáš spíš jako Helga, to je mnohem lepší jméno pro pohlednou *Fräulein*.“

Tátovy ruce kmitají rychlostí blesku, takže ve vteřině už drží hotovou kytici. „Bude to všechno?“ zeptá se pevným hlasem – až moc pevným, obávám se.

„Ano,“ odpoví, sáhne do kapsy a hodí balíček bankovek na pult.

„Na viděnou... Helgo,“ zasměje se a cvrnkne si do čepice. Dojde ke dveřím a ještě jednou se k nám otočí. „Jak už jsem řekl, dcera se vám povedla.“ Zakroučí hlavou. „Jaká škoda, že máte tak výrazný židovský nos.“

Dveře se zabouchnou a já se po dlouhé chvíli ticha rozběhnu tátovi do náruče. „Myslíš, že –“

„S ním si nedělej starosti,“ uklidní mě. „Snaží se nás jen postrašit. To je jim podobné. Vzbuzují v lidech strach, aby je mohli ovládat.“ Přivine si mě k sobě. „Neboj se, Céline. Na nás si nepřijde.“ A s tím se otočí k pokladně a uloží peníze do zásuvky. Oba si všimneme, že nám důstojník dal o pár marek míň, ale nebavíme se o tom.

Projede mnou chlad, a tak se natáhnu pro kabát. „Přivedu Cosi k večeri o něco dřív,“ oznámím a vypravím se ke dveřím.

„Dobrý nápad,“ souhlasí táta. „A Céline?“

Otočím se k němu.

„Buď opatrná.“

Neustále se ohlížím přes rameno, zatímco svižnou chůzí rázuji do parku pro dceru. Je chladněji než obvykle, takže si límec kabátu posunu o trochu výš.

Léto jako by se stalo jen dávnou vzpomínkou. Táta má pravdu. Podzim je tu, ať se nám to líbí, nebo ne.

3

CAROLINE

Opět dní později

Otevřu oči a silně zamrkám, abych zahнала ten nejhorší možný sen. Byly v něm sirény a světla. A taky krev. A dítě. Posadím se na posteli a zalapám po dechu. Všechno mě bolí.

Kde to jsem?

Bílé zdi a světla zářivek mě oslňují, musím mžourat, abych se zorientovala: univerzální dlažba a fádni, sluncem vyšisované závěsy zahalující výhled na neznámé město. Za okny si všimnu povědomé stavby. Vítězný... oblouk? A najednou mi svítne.

Paříž. Proboha, co dělám v Paříži? Ale ještě mnohem tíživější otázka zní: *Kdo vlastně jsem?*

Dívám se na své paže, bledé, trochu pihovaté, cizí. Mám útlé prsty a nehty nalakované narůžovo. Lak na pravém palci se sloupnul. Za nehtem je nános špíny. Nabádám svou pravou ruku, aby se dotkla levé, a připadám si cizí – tahle kůže mi nic neříká. Pak se posadím a prudce mi buší srdce. Jsem na nemocničním lůžku.

„Haló?“ volám na kohokoliv, kdo mě uslyší, a nejspíš i sama na sebe. Jsem naprosto zmatená. Cizí duše uzamčená v ještě cizejším těle. Vím jen, že jsem naživu. A že jsem v Paříži.

Dveřmi dovnitř vpluje štíhlá, bíle oděná žena středního věku. „Vy jste... vzhůru,“ konstatuje, zatímco si ubrouskem otírá ústa

a polyká nějaké sousto. Zjevně jsem ji vyrušila u oběda. Nedokážu posoudit, jestli je z toho rozmrzelá, nebo ne. Upřímně však nedokážu posoudit ani to, jestli jsem ještě naživu. Zavřu oči a v tu ránu se ocitnu někde jinde, na jiné úrovni vědomí, kde si jižní vítr pohrává s palmovými listy a vyluzuje ten nezaměnitelný ševlivý zvuk. Zní to docela jinak, když se vítr opírá do věčně zelených stromů – spíš jako tiché vytí, tlumená, ale zbožná síla, která proudí hustým porostem. Děsivá a tajemná zároveň. Ale tohle? Tohle je elektrizující zvuk. Rozléhá se mi v uších. Je to zvuk něčeho na rozhraní. Zvuk mé minulosti a zároveň něčeho, co se teprve stane.

„Madame,“ mluví na mě žena v bílém a sklání se nade mnou. „Jste vzhůru?“

Silně zamrámám. „Co se stalo?“ zamumlám. „Proč jsem tady?“

„Měla jste nehodu.“ Všimnu si jejích vystouplých lícních kostí, přehnaně vytrhaného obočí a kropenatého nosu. Má silný přízvuk, takže musím hodně napínat uši, abych slyšela každé její slovo. „Dost ošklivou nehodu.“

Měla jsem ošklivou nehodu?

Do pokoje vstoupí další žena o něco upravenějšího vzhledu s vlasy pečlivě sčesanými dozadu. „Dobrý den,“ pozdraví stejně silným přízvukem a sedne si na židli vedle mě. „Jsme moc rádi, že jste konečně vzhůru a při plném vědomí.“

Natáhnu se pro její ruku a pevně ji stisknu. „Prosím, povězte mi, kdo jsem. Co se mi stalo? Jak jsem se tu ocitla?“

Přikývne. „Jsem lékařka,“ vysvětlí. „Jste v pařížské nemocnici *Pitié-Salpêtrière*. Měla jste nehodu na kole. Jela jste na kole a srazil vás kamion. Utrpěla jste vážná zranění – ještě ale nevíme, jak moc vážná jsou.“ Položí mi ruku na paži a poprvé se na mě usměje, přičemž se jí v odrazu světla zalesknou zuby. „Ale jste vzhůru, to je dobré znamení. Velmi dobré.“

„Zranění?“ zeptám se a posadím se. Netuším, jestli je zima, nebo léto. Pondělí, nebo úterý. Jestli jsem dobrý, nebo zlý člověk. Nevím nic. Vůbec nic.

Doktorka přikývne. „Byla jste pět dní v bezvědomí.“

Pohnu rukama a nohama. „Ochrnutá nejsem.“

„Ne,“ potvrdí a nahne se ke mně. „Ale měla jste pořádný otok mozku, který se, jak je patrné z rentgenových snímků, už zmenšuje. Řekněte mi, co všechno si pamatujete.“

Zhluboka se nadechnu a pokouším se rozlišit realitu od snu. „Já...“ zakoktám. „Nevím.“ V hlavě mi duní. Mám vyprahlá ústa.

„To nic,“ konejší mě doktorka. „Paměť je zapeklitá věc. Může se vrátit po částech, ve větších blocích nebo...“ Odmlčí se a vyhlédne z okna.

„Nebo co?“

Polkne. „Nebo vůbec.“

„Aha,“ řeknu a pohledem sklouznu ke zlatému prstýnku na prostředníčku své levé ruky. *Kdo jsem?*

„Pomůžeme vám,“ pokračuje doktorka, „usadit se a získat váš život zpět.“

Můj život? Jaký život?

„Záchranáři z místa nehody přinesli vaši kabelku,“ řekne. „Podařilo se nám zjistit jen to, že bydlíte na *rue Cler*. Jakmile se trochu vzpamatujete, někdo od nás vás tam vezme.“

Vděčně přikývnu a potlačím slzu. „Mám nějakou... rodinu?“

Doktorka zakroučí hlavou. „V Paříži se nám nepodařilo dohledat žádné příbuzenstvo. Podle všeho žijete sama.“ Postaví se. „Vím, že je to těžké,“ doplní. „Nejspíš jste hodně vystrašená. Ale buďte ráda, že jste přežila. Spousta lidí takové štěstí nemá. Je to požehnání.“

Sestřička mi podá prášek a sklenici vody. Polknu jej, zavřu oči a obě ženy odejdou.

Nemám pocit, že by se mi dostalo požehnání. Spíš si připadám jako v noční můře.

„Už můžeš domů,“ oznámí mi sestřička – Aimée. Od chvíle, co jsem se probírala z téhle podivné temnoty, mi dělala příjemnou společnost. Každou noc mě trápí noční můry o nehodě na kole, která patrně vymazala hard disk v mém mozku. Ve stále se opakujícím snu se řítím úzkou ulicí, zatímco se ke mně žene kamion a proti mně jde maminka s malou holčičkou. Doktorka Leroyová mě každý den ujišťuje, že paměť se mi s velkou pravděpodobností zlepší, ale prozatím si nepamatuju nic jiného. A zatímco s klidem dokážu vyjmenovat dny v týdnu a říct, kdo je šestnáctým prezidentem Spojených států, ze svého života si nepamatuju vůbec nic.

Maminka s holčičkou přežily, což mě potěšilo. Přinesly mi do nemocnice květiny, když jsem včera odpoledne spala. Žluté růže. Maminka se jmenuje Claudine a její dvouletá dcerka Jeanette. Jeanette mi namalovala obrázek, který mě z nějakého nevysvětlitelného důvodu rozplakal natolik, že mi Aimée musela dát diazepam.

„Asi budeš docela hogo fogo,“ popíchne mě Aimée a s úsměvem mi podá černou koženou kabelku.

„Hogo fogo?“

„Přesně tak,“ potvrdí a ukáže na logo ze strany kabelky. Mojí kabelky. „Chanel.“

„Aha,“ řeknu a dlaní přejedu po vyšívaném vzoru, přičemž pohledem spočinu na zlaté sponě uprostřed. „Takže jsem nej-spíš... snob?“

„Kdepak,“ ujistí mě Aimée a lehce se zasměje. „Jen máš dobrý vkus.“

A taky snobskou adresu. Informace z mojí kreditní karty vedly až do třípokojového bytu s výhledem na Eiffelovu věž, a to v proslulé *rue Cler*. Policie tam zašla, aby uvědomila potenciální příbuzenstvo, ale žádné nenašla. Následný výslech sou-

sedů v budově dokreslil můj příběh: žiju sama a jen zřídka kdy vycházím ven. Popravdě mě ti lidé sotva znají.

„Nechápu to,“ svěřím se Aimée. „Jsem Američanka v Paříži. Bydlím si v luxusním bytě a mám značkovou kabelku. A nemám rodinu ani přátele?“

„Nějakou rodinu určitě máš... někde,“ ujistí mě. „A přátele třeba nemáš jenom v té budově. Tyhle staré baráky jsou často plné lidí, kteří se zajímají jen o své trpasličí pudlíky a vycpané trofeje.“ Na mysli mi vytanou jelení parohy na zdi. „Kamarádčina babička bydlí jen kousek od tebe. Vloni v dubnu jsem u ní byla na obědě. Navážela se do mých vlasů.“ Odmlčí se a uhladí si neposedné kudrny. „O taková přátelství bys asi ani nestála.“

„Asi,“ přitakám. Vytřeštím oči. „Ale co když jsem jednou z těch lidí, Aimée?“

„Kdepak,“ ujistí mě.

„Řekni mi pravdu,“ naléhám na ni a dívám se jí zpříma do očí. „Působím odtažitě?“

„Ne,“ trvá si na svém. „Odtazítí lidé se neptají, jestli jsou odtažití.“

Přinutím se k úsměvu. „Asi máš pravdu.“

„Na.“ Podá mi nákupní tašku. „Z tvých věcí po nehodě nic moc nezbylo, takže jsem doma vzala tohle. Máš zhruba stejnou velikost jako já. Napadlo mě, že by ti něco z toho mohlo sedět.“ Usměje se. „Není to nic extra, ale přece tě domů nepošleme v nemocniční košili.“

„Páni,“ řeknu. „Díky.“

Vylovím šedou mikinu, černé legíny a obyčejné tělové kalhotky, potom mi Aimée podá ještě sportovní podprsenku. „Snad ti padne,“ podotkne a odvrátí se, aby mi dopřála trochu soukromí. „Tam nahoře jsi... o něco obdařenější než já.“

Zazubím se a košilku nechám spadnout na zem, takže odhalím své tělo, které jsem od svého probuzení jen zběžně zahlédla v koupelně. Štíhlé, pevné nohy (doktorka Leroyová to okomen-